

20 Οκτωβρίου 2021

«Αν τρέξουμε να σώσουμε τη Μακεδονία, εμείς θα σωθούμε!»

Αφιέρωμα / 1821-2021: Ανάσταση του Γένους / Αφιέρωμα στη Μακεδονία

Αθανάσιος Ε. Καραθανάσης, Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ. Πρόεδρος της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών

[Προηγούμενη δημοσίευση: <https://www.pemptousia.gr/?p=153095>]

Διεπίστωσαν τον άμεσο κίνδυνο της Μακεδονίας και με αλληπάλληλες εκθέσεις και αναφορές στα πατριαρχεία και στις ελληνικές κυβερνήσεις διεκτραγωδούσαν τους μύριους κινδύνους της Μακεδονίας και απαιτούσαν εσπευσμένη επείγουσα βοήθεια για να εξουδετερωθεί η βουλγαρική πίεση. Άμεση ήταν η ανάγκη να αποκατασταθεί η κλονισμένη εθνική αξιοπρέπεια από τον άτυχο πόλεμο του 1897 και από την συνεχή παρουσία και δράση των ενόπλων κομιτατζήδων.

Ιων Δραγούμης

Ο Γερμανός Καραβαγγέλης, για παράδειγμα, ζητούσε επειγόντως από την ελληνική κυβέρνηση «Στείλτε μου πενήντα παλληκάρια, πενήντα Κρητικούς να τους ενώσω με τους δικούς μου, θα καταρτίσω έτσι είκοσι σώματα και θα τα μοιράσω από τον Αλιάκμονα ως το Μορίχοβο και το Μοναστήρι, στην Φλώρινα, το Όστροβο, Σέτινα, Βλάδοβο, Βοδενά και Καρατζόβα. Ο καιρός είναι κατάλληλος για δράσι. Ένα σωρό πρόκριτοι, ιερείς και διδάσκαλοι είναι έτοιμοι και οι οπλαρχηγοί περιμένουν ενίσχυσι από την Ελλάδα». Η Αθήνα εξακολουθούσε να αδρανεί φοβούμενη εμπλοκή της Τουρκίας ύστερα μάλιστα από τον ατυχή πόλεμο του 1897. Ο Γ. Πρόξενος της Θεσσαλονίκης Ευγενιάδης ήταν μάλιστα επιφυλακτικός σε μία τέτοια δράση για τον ίδιο λόγο. Στο Μοναστήρι καλή τη τύχη υπηρετούσε το 1902 ως υποπρόξενος ο Ίων Δραγούμης, ο οποίος αμφισβητούσε την πολιτική του Ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών να μή γεννά ζητήματα, αυτός, που όπως είπαμε μαζί με τον Γερμανό Καραβαγγέλη οργάνωσαν ενόπλως την μακεδονική ύπαιθρο. Ο Ίων Δραγούμης στο συγκλονιστικό του έργο «Μαρτύρων και Ηρώων Αίμα» θα γράψει: «Να ξέρετε πως αν τρέξουμε να σώσουμε την Μακεδονία, η Μακεδονία θα μας σώσει. Θα μας σώσει από τη βρώμα όπου κυλιόμαστε, θα μας σώσει από τη μετριότητα και την ψοφιοσύνη, θα μας λυτρώσει από τον αισχρό τον ύπνο, θα μας ελευθερώσει. Αν τρέξουμε να σώσουμε τη Μακεδονία, εμείς θα σωθούμε».

Ο Στέφανος Δραγούμης, πατέρας του Ίωνος, από το Βογατσικό της Καστοριάς είχε

την ίδια αγωνία με τον γιό του κι ήταν αυτός που ανήσυχος για την τύχη της Μακεδονίας κινήθηκε με άλλους πατριώτες ήδη από το 1903 για την συγκέντρωση χρημάτων, όπλων, στρατολογήσεως εθελοντών για την σωτηρία της Μακεδονίας. Οι Έλληνες πρόξενοι στην Μακεδονία όταν πλέον η κατάσταση είχε φθάσει στο απροχώρητο συνειδητοποίησαν την ανάγκη πρακτικώτερων ενεργειών, ήτοι την αποστολή έμπειρων αξιωματικών που θα συντόνιζαν τους εντόπιους πληθυσμούς για δράση στην Μακεδονία. Οι Μακεδόνες ήσαν αγανακτισμένοι από την απραξία των ελληνικών κυβερνήσεων.

Επί τέλους η Κυβέρνηση Θεοτόκη από τον Δέκ. του 1903 αφυπνίσθηκε κι απέστειλε στην Μακεδονία για να εξετάσουν επί τόπου την κατάσταση 4 νεαρούς αξιωματικούς, τον Παύλο Μελά, Κοντούλη, Κολοκοτρώνη και Παπούλα ώσπου μετά το καλοκαίρι του 1904 αποφασίσθηκε η μαχητική, η ένοπλη αντίσταση από ελληνικής πλευράς. Κινητήρια δύναμη της οργανώσεως του Ελληνισμού καθίσταται πλέον ο Γ. Πρόξενος Λάμπρος Κορομηλάς, που αμέσως με την εγκατάστασή του στην Θεσσαλονίκη, αντιλαμβάνεται τους μύριους κινδύνους και αναλαμβάνει την οργάνωση του Αγώνος. Κέντρο το κτήριο του Προξενείου. Οι εκθέσεις του προς τις ελληνικές κυβερνήσεις αποτυπώνουν την αγωνία του για την τύχη της Μακεδονίας, συνοδεύονται όμως και από υποβολή σχεδίων οργανώσεως του Αγώνος. Ήδη η προετοιμασία είχε υπάρξει χάρη στην εργώδη προσπάθεια του Γερμανού Καραβαγγέλη και του Ίωνος Δραγούμη. Και τα αποτελέσματα δεν άργησαν να φανούν ευεργετικά για τον Μακεδονικό Ελληνισμό, αφού: σύμπας ο Ελληνισμός ανέστη, κληρικοί, δάσκαλοι, πρόκριτοι, λαός απλός σε μία θαυμαστή συσσωμάτωση που οργανώθηκε κατά τρόπον εκπληκτικόν απέναντι στην σλαβική απειλή. Ήταν και ο θάνατος του Παύλου Μελά που συγκλόνισε τους Πανέλληνες και αντελήφθησαν ότι όφειλαν αμέσως να τρέξουν, όπως καθένας μπορούσε για την σωτηρία της Μακεδονίας.

Ακολούθησαν οι δύο βαλκανικοί πόλεμοι που διπλασίασαν την Ελλάδα που από 73.000 τετρ. χιλιόμ. έφθασε τα 145.000 τετρ. χιλιόμ. και απελευθέρωσαν την Θεσσαλονίκη, που την κατέστησαν πύλη των Βαλκανίων και της ΝΑ Ευρώπης. Χρειάσθηκαν οι θυσίες του ελληνικού λαού και των παιδιών του στα πεδία των μαχών με την Ελλάδα έκτοτε αγωνιζόμενη, ανθιστάμενη, ελπίζουσα και οραματιζόμενη τις καλύτερες ημέρες, όπως και τώρα.

Πηγή: Περιοδική έκδοση του ομίλου φίλων Αγίου Όρους, «Άγιος Αθανάσιος ο Αθωνίτης», «Αθωνίτης», έτος 23ο, τ. 87, Α΄ τρίμηνο 2014, σελ 14-17.

<https://bit.ly/3aRNDAR>